

Oponentský posudek diplomové práce

Aneta Valentová

Vhled

aneb Vhled do média fotografie

S prací Anety Valentové jsem se seznámila až jako přidělená oponentka. Jako dlouhodobější linii v její tvorbě jsem shledala fotografii, popřípadě projekci. Ve své podstatě ve fotografii zkoumá paradoxy pomíjivosti a trvání, nebo zachycení pohybu. Sama k tomu ve své teoretické diplomové práci říká: „Jde o jistou formu fotografického haiku- o zachycení okamžiku života a světa- o vzpomínku, která může být čtena jako poezie, jako krása, jako hádanka symbolů a významů.,,

Je zajímavé, že o své fotografické práci hovoří jako o amatérské.

Přišlo mi přirozené, že pro svoji diplomovou práci volí právě fotografii kombinovanou s projekcí. V jejím portfoliu jsem zaznamenala, že zachycení momentu padajícího předmětu do vody, s kterým v diplomové práci mimo jiné taky pracuje, se vyskytuje už v jejím předchozím cyklu Mámení II z roku 2011.

Nejpřesvědčivější mi Aneta připadá v nejjednodušších projektech. Například v cyklu Outdated, kdy nechává vyvolat prošlé polaroidové snímky, když přetiskuje jako grafiku zmačkaný igelit, nebo když se fotí, jako Ribana před projekcí Vinnetoua a Old shatterhanda.

Aneta se teorii fotografie a možným rozporům věnuje i ve svojí teoretické diplomové práci: Levitace ve fotografii, aneb objekty vzdorující gravitaci. V praktické diplomové práci demonstruje ony atributy fotografie v praxi. Aneta prokazuje opravdu důkladné studium literatury i filozofie fotografie, její použitá literatura čítá na 3 desítky odborných knih a zahrnuje Flussera, Halsmana, Kulku, nebo Sontag. Zatímco tato teoretická práce živě zkoumá možné paradoxy- plynutí vs. přerušení toku, autentičnost vs. fotografická nepravdivost, fotografické konstatování vs. neustálý pohyb světa, praktická práce paradoxy dále nerozvíjí, jen prací rozumu ilustruje nabitě poznatky. Aneta se snaží postihnout co nejvíce, co o fotografii načerpala. V této urputné snaze postihnout vše, instalaci zahlcuje všemožnými symboly: okno, zrcadlo, otisk, zastavení, plynutí, smrt, mýtus, voda, vejce, halucinování, zmrtvýchvstání, nebo svět dvojníků. Jakoby plynule pokračuje racionálním zkoumavým přístupem i v praxi. Umělec se stává teoretikem své praxe. Jak píše Gilles Lipovetsky:

„ Umění, jehož cílem je spontánnost a bezprostřední účinek, se paradoxně neobejde bez rozbujelých teoretických úvah.,,

Anetin vhled do média fotografie je prost veškerých emotivních zásahů. Vzdává se razantního uměleckého gesta, pouze suše konstatuje. Nevychází ze smyslového, nebo niterného vjemu, ale z předem stanoveného pravidla. Instalace se snaží všemožně postihnout „skutečnost fotografie.,,

Napadl mě v této souvislosti Joseph Kosuth a jeho Bedna. Když roku 1965 demonstroval jednotu i rozdílnost trojí existence: věci, její zobrazení a definici. V roce 1972 se fotografie ocitá v dalším rozboru na výstavě Documenta v Kaselu- cituji Igora Zhoře: „ fotografický styl dominoval jako zjevení,.. Jedním z témat bylo „ zpytování reality,, provedené prostřednictvím fotografie, jež byla v naddimenzovaném měřítku převedena na plochu plátna, nebo v trojrozměrnosti opakována sochou. Tolik k prvotnímu prozkoumávání média fotografie ve výtvarném umění.

V další společné rovině- použití přírodních materiálů- zmíním Zorku Ságlovou. Její práce Seno- sláma byla nejradikálnější instalací v prostoru české galerie 60.let. V současném umění bych spatřovala spojitost v používání přírodnin například u Veroniky Vlkové, nebo u předložek k posteli ze psů a kočky Ondřeje Brodyho. S mrtvým hmyzem pak pracuje například Damien Hirst. V obrazech Leukémie, který pokrývají mrtvé mouchy, nebo u obrazu Pociťuji lásku, kde jsou přilepení uschlí motýli.

U konceptuálního díla, když se divák plně neúčastní, nic nevznikne. Koncept musí být určitým způsobem pochopen, i když různými diváky různě.

Anetina instalace má pro mě osobně zcela opačný účinek. I když jsem podrobně shlédla všechny nainstalované atributy, pozorně přečetla jednotlivé osvětlující texty a určitým způsobem pochopila, byla jsem v její instalaci paradoxně nejspokojenější zcela na začátku. Kdy jsem poprvé přišla do místnosti, jala se sledovat film a byla obklopena přírodninami v samotné instalaci. Je to pro mě osobně nastolení nové otázky: Může být dílo vnímáno lépe, bez autorova podání doslovného vysvětlení?

Jak říká Milan Kohout: „, Umění lze vnímat mozkiem, očima a srdcem. Poslední možnost, etický rozměr díla, je však nejpodstatnější.

Jako diváka nezasvěceného do všech nuancí, které Aneta v instalaci řeší mě prostředí okouzlo. Film se díky oknu zrcadlí a chvěje za mémi zády. Po vhození dřeva do vody začíná pršet, živé seno se pojí s promítaným, voda teče, ptáci zpívají a přes všechno se valí mlha. Do zážitku se otiskuje moje zkušenost. Emotivní zážitek pro tuto chvíli vítězí nad racionálním.

Umělecké dílo jak píše Beuys „...je daleko intenzivnější, když se k němu dojde bez teoretické podpory.,,

„Kdyby idea byla ono dílo, pak bych toto smysly poznatelné dílo vůbec nemusel dělat. Byl bych to mohl vysvětlit logickou řečí.,,

Protože umění musí být spjato se životem, zmíním zde i několik věcí, které Aneta v textu neuvádí.

Její děda je nimrod. Zajíce nejspíš sám ulovil, sám stáhl z kůže a snědl. Strom pod videoprojektorem sám nařezal. Tráva vyrostla v Rumunsku a Aneta si ji přivezla ze stáje už jako seno.

Za nedostatky diplomové práce považuji, že autorka pojímá téma až moc popisně. Vytrácí se tím lehkost a přehlednost jejich předchozích prací. Možná i tím, že chce jako závěrečnou práci předvést co nejvíce, zbytečně instalaci zahlcuje jak významy, obsahy, symboly, tak i samotnými vystavenými artefakty. Samotná teoretická napojenost na jakýsi pomyslný vhled do problematiky fotografického média mi připadá až zbytečná. „Dojem již viděného je častější než dojem novosti,„ Gilles Lipovetsky

Za klady považuji naopak důkladnost, s jakou se Aneta médiu fotografie věnuje, její přístup jdoucí do hloubky v teorii. Aneta je si vědoma onoho teoretického zahlcení, protože v prvním textu, který mi dávala k instalaci číst, byla věta: „Vyjadřuji se zde skrze poetickou hru různých symbolů v imaginativním prostředí, které dává divákovi možnost naplnit si jeho výklad po svém. „ Instalaci samotné určitě pomohlo vymalování podlahy na bílo. Celá instalace se stala přehlednější. Ostatní prvky neruší projekci, kterou bych chápala v místnosti jako dominantní. Působivý mi přijde i projekční prostor, kde se přírodní matérie propojuje s promítanou. Kladně hodnotím i napojení celé instalace na mýtus otisk zajíce na měsíci.

Navrhuji hodnocení B.

Dále nastíním některé otázky pro Anetu:

V momentě, kdy si uvědomíme, že je při projekci stejně nutná tma, nestačily by v místnosti k projekci jen ligh- boxy?

Neztrácí onou popisností instalace samotná kouzlo?

Není někdy více méně?

V Brně dne 8.5. 2012

oponent diplomové práce

MgA Vendula Chalánková